

Brusel 7. února 2024
(OR. en)

6291/24
ADD 6

CLIMA 56
ENV 141
ENER 57
TRANS 50
AGRI 78
ECOFIN 148
COMPET 140
IND 63
MI 136
IA 42

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	7. února 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	SWD(2024) 64 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ Průvodní dokument k SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zajištění naší budoucnosti Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2024) 64 final.

Příloha: SWD(2024) 64 final

EVROPSKÁ
KOMISE

Ve Štrasburku dne 6.2.2024
SWD(2024) 64 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zajištění naší budoucnosti

**Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050
vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti**

{COM(2024) 63 final} - {SEC(2024) 64 final} - {SWD(2024) 63 final}

Souhrn posouzení dopadů

Omezení globálního oteplování na cíl 1,5 °C stanovený v Pařížské dohodě vyžaduje, aby emise skleníkových plynů dosáhly do začátku roku 2050 celosvětově nulové hodnoty. Zbývajících celosvětových rozpočet na emise uhlíku⁽¹⁾ se velmi rychle snižuje, což zvyšuje riziko, že v klimatickém systému bude dosaženo nevratných bodů zlomu s neznámými a potenciálně katastrofickými důsledky pro lidi a ekosystémy. Je nezbytné urychlit opatření, aby se těmto důsledkům předešlo.

Evropský právní rámec pro klima pověřuje Komisi, aby do šesti měsíců od provedení globálního hodnocení podle Pařížské dohody předložila příslušný legislativní návrh na celounijní cíl v oblasti klimatu do roku 2040. Globální hodnocení bylo dokončeno na konferenci smluvních stran v prosinci 2023. Cílem iniciativy, již se toto posouzení dopadů týká, je provést evropský právní rámec pro klima, který v právních předpisech zakotvuje závazek EU stát se do roku 2050 klimaticky neutrální, a cíl EU v oblasti klimatu stanovený pro rok 2030 snížit čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s úrovní z roku 1990.

Cíl pro rok 2040 bude také podkladem pro budoucí vnitrostátně stanovený příspěvek EU po roce 2030, který musí všechny smluvní strany Pařížské dohody předložit UNFCCC do roku 2025 (podle čl. 4 odst. 9 dohody). Klimatický cíl pro rok 2040 stanoví tempo snižování čistých emisí skleníkových plynů v celé EU v období 2030–2050 na účinné a spravedlivé transformační cestě k dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

Posouzení dopadů vychází z veřejných konzultací a konzultací se zúčastněnými stranami, z rozsáhlé analýzy dopadů na energetický systém, odvětví půdy, jiných emisí než CO₂ a hospodářství, jakož i z výměny názorů se souvisejícími politickými generálními ředitelstvími prostřednictvím meziútvarové skupiny.

Aby byla zohledněna celá škála možných úrovní čistých emisí skleníkových plynů, bylo posouzeno pět cílů, které by bylo možné stanovit pro rok 2040. Po podrobném vyhodnocení opatření potřebných k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 v jednotlivých odvětvích byl počet možných cílů již na počátku posouzení snížen na tři. Možné cíle pro rok 2040 lze stanovit jako snížení emisí o:

- až 80 % (možnost 1), tato možnost je v souladu s „lineární“ trajektorií čistých emisí skleníkových plynů mezi lety 2030 a 2050 uvedenou v právním rámci pro klima (článek 8);
- dvě možnosti, které jsou v souladu s rozmezími vědeckých scénářů slučitelných s dosažením cíle Pařížské dohody, kterým je zvýšení teploty o 1,5 °C:
 - o alespoň 85 % (možnost 2), tato možnost odpovídá rozmezí snížení 85–90 %;
 - o alespoň 90 % (možnost 3), tato možnost odpovídá rozmezí snížení 90–95 %.

Možnost 2 zohledňuje celkové čisté emise skleníkových plynů, kterých by bylo dosaženo při zachování stávajícího politického rámce, a slouží tedy jako „základní“ cílová úroveň.

⁽¹⁾ IPCC. Odhadované čisté globální antropogenní emise CO₂ od daného počátečního data do doby, kdy antropogenní emise CO₂ dosáhnou nulové hodnoty, což by vedlo k omezení globálního oteplování na danou úroveň.

Toto posouzení dopadů se zabývá srovnáním těchto tří možností z hlediska jejich účinnosti při dosahování následujících cílů:

- snížit emise skleníkových plynů v EU na nulovou úroveň do roku 2050,
- minimalizovat příspěvek EU ke změně klimatu,
- zajistit spravedlivou transformaci,
- udržet dlouhodobou konkurenceschopnost hospodářství EU,
- podpořit zavádění technologií potřebných pro transformaci,
- zajistit bezpečnost dodávek a strategickou autonomii EU a
- plnit širší cíle politiky EU v oblasti životního prostředí.

Analýza zahrnuje všechna odvětví potřebná k tomu, aby EU dosáhla svého cíle klimatické neutrality do roku 2050. Vychází z právních předpisů o Zelené dohodě a opatření plánu REPowerEU k řešení energetické krize.

Iniciativa nenavrhuje ani neposuzuje rámec politiky v oblasti energetiky a klimatu po roce 2030. Tento budoucí rámec bude rozvinut a posouzen v nadcházejících, aby bylo možné splnit cíl pro rok 2040.

Hlavní rozdíl mezi uvedenými možnostmi je v rychlosti transformace. Možnost 3 je pro dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050 nejúčinnější, přičemž čisté emise skleníkových plynů se více sníží před rokem 2040. V důsledku to bude znamenat, že po roce 2040 bude potřeba přijmout méně dalších opatření k dosažení cíle nulových čistých emisí do roku 2050.

Možnost 3 vede k nejnižším kumulativním emisím skleníkových plynů („rozpočet na emise skleníkových plynů“) pro EU, což z ní činí nejlepší možnost, pokud jde o příspěvek EU k omezení změny klimatu, a poskytuje nejvěrohodnější podnět partnerům EU na celém světě k urychlení opatření v oblasti klimatu. Díky podpoře včasných opatření jde o cílovou možnost, která by měla mít největší dopad na snížení celosvětových emisí a na zvýšení naděje, že oteplení o 1,5 °C bude dosažitelné, s cílem omezit narušení všech ekonomik, včetně rizika nevratných klimatických bodů zlomu.

Mezi cílovými možnostmi je zřetelný rozdíl, pokud jde o význam nových technologií. Možnost 3 je provázena rychlejším zaváděním nízkouhlíkových technologií, jako je výroba vodíku elektrolýzou, zachycování uhlíku a průmyslové pohlcování uhlíku v letech 2031 až 2040, než je tomu u možnosti 2. Možnost 1 z velké části odkládá zavádění těchto technologií na desetiletí 2041–2050.

Možnost 3 vyžaduje v letech 2031–2040 vyšší roční investice než možnosti 1 a 2 a poté v letech 2041–2050 relativně nižší investice. Výsledkem jsou jen velmi omezené rozdíly, pokud jde o celkové náklady na energetický systém, HDP a konkurenceschopnost z hlediska podílů na světovém vývozu, zatímco cílová možnost 3 vykazuje největší přínosy, pokud jde o energetickou nezávislost a větší ochranu před cenovými šoky souvisejícími s fosilními palivy, což posiluje strategickou autonomii EU. Všechny možnosti vedou k výraznému zlepšení kvality ovzduší a k souvisejícím zdravotním přínosům, přičemž omezují dopady na životní prostředí.

Celkově je možnost 3 účinnější a její čisté přínosy z hlediska zabránění změně klimatu a znečištění ovzduší jsou vyšší než dodatečné náklady nutné ke zmírnění změny klimatu.

Možnost 3 bude vyžadovat větší zaměření a větší počet opatření při zajišťování spravedlivé transformace, než je tomu u méně ambiciózních cílových možností, neboť transformace se poněkud urychlí. Nárůst nákladů pro domácnosti ve srovnání se „základní“ možností 2 je však malý, přičemž toto posouzení nezohledňuje žádná politická nebo přerozdělovací opatření, u nichž lze očekávat, že budou vytvořena za účelem řešení sociálních dopadů.

Analýza ukazuje, že opatření na straně poptávky, například změny chování v oblasti potravin, oběhového hospodářství a mobility (jako v analýze programu LIFE), mohou doplnit transformaci na straně nabídky (jak je uvedeno v hlavních scénářích) a omezit náklady společnosti na dosažení cíle pro rok 2040: snížení nákladů na energetický systém, potřeby investic do (nových) technologií a environmentální rizika (např. spojená s vyšší poptávkou po bioenergii).

Zúčastněné strany, které reagovaly na veřejnou konzultaci, prokázaly, že jsou si řešených problémů vědomy a jasně podporují cílové možnosti pro rok 2040 v souladu s možnostmi analyzovanými v tomto posouzení dopadů. Stanovení cíle na 90 % nebo více získalo silnou podporu jednotlivců (46 %) a organizací občanské společnosti (63 %). Většina podniků podpořila cíl snížení o více než 80 % (39 %), který se dělí na snížení o 80 až 90 % (23 %) a snížení o více než 90 % (16 %), přičemž snížení o 75 až 80 % mělo menší podporu (29 %). Výzkumné organizace se rozdělily mezi cíl 80–90 % a cíl nad 90 % (po 35 %).

Posouzení dopadů proto dospělo k závěru, že upřednostňovanou možností je možnost 3, tedy cíl snížit čisté emise skleníkových plynů v EU o 90–95 % do roku 2040. Je v souladu s doporučením Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu. Poskytuje nejlepší vyváženost mezi ambicemi v oblasti klimatu a příspěvkem ke spravedlivému podílu na celosvětovém rozpočtu na emise uhlíku za účelem splnění teplotních cílů Pařížské dohody na jedné straně a finanční a technologickou proveditelností na straně druhé.

Přínosy možnosti 3 převažují nad malými rozdíly oproti možnosti 2, základní možnosti, a možnosti 1, pokud jde o účinnost spravedlivé transformace, konkurenceschopnost a možné environmentální kompromisy nebo dodávky kritických surovin. Jedná se o kompromisy, které lze řešit a zmírnit prostřednictvím připravovaného rámce v oblasti klimatu a energetiky a celkového podpůrného rámce.

Transformace přispěje k ochraně EU před šoky způsobenými geopolitickými událostmi a globální roztržičností, zejména snížením závislosti na fosilních palivech a zvýšením bezpečnosti dodávek energie. Bude třeba sledovat a předvídat bezpečnost dodávek kritických surovin. Bude nezbytné transformaci účinně řídit s cílem zajistit cenovou dostupnost pro domácnosti a konkurenceschopnost evropského průmyslu.